No. 2183 Zaterdag 7 November 1925. 42ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De herdenking van Jan de Bakker.

JAN DE BAKKER (JOHANNES PISTORIUS) was de zoon van een koster uit Woerden, en heet daarom ook JAN VAN WOERDEN. Hij was door zijn vader voor priester bestemd, maar in Leuven, waar hij studeeren moest, deed hij weinig aan de studie en werd dan ook tegen zijn zin priester gewijd. Zoo vertelt het Biografisch Woordenboek van A. J. van der Aa, een niet-katholiek. Uit zijn verhoor voor de kerkelijke Rechtbank blijkt — wij vonden dat ook bij Van der Aa. — dat hij geen roeping had voor het coelibaat en dus trouwde hij. Dit was niet zijn eerste afdwaling, op de Latijnsche school te Utrecht stond hij al bekend als aanhanger van de nieuwe leer. Doch zijn huwelijk was de openlijke breuk met de Kerk. Hij reisde naar Luther in Wittenberg en keerde terug als aanhanger van dezen. Toch ontkent b. v. PROF. KNAPPERT. *Het ontstaan en de geschiedenis van het protestantisme in de Nederlanden*, bl. 153 dat hij Lutheraan was; hij noemt hem een man van geen richting.

Wat ervan zij. Jan keerde naar Woerden terug en verdiende zijn brood als bakker (vandaar zijn toenaam). Hij hield zich een tijdlang stil, tot hij *na openlijke bestrijding der roomsche leer* gevangen raakte, door de kerkelijke rechtbank veroordeeld, en overgeleverd werd aan de wereldlijke Overheid, welke hem, naar de wetten dier tijden, verbranden liet.

Dat is gebeurd in de eerste helft van September 1525 en dus 400 jaar geleden. Jan de Bakker heet de eerste prot[illegible] gedachtenis is in Holland in de maand September druk gevierd. De echo's hiervan zijn ook naar Curaçao overgewaaid. Den vorigen Zondagmorgen heeft ook hier in de *Ver. Prot. Gemeente* een herdenkingsdienst ter zijner eer plaats gevonden.

Wij hebben er nog niet over geschreven, omdat het onderwerp ons niet trekt, maar sommige lezers stellen er belang in. Het stuit hen, dat er vroeger een man, omdat hij afgevallen was, is verbrand, en dat begrijpen wij best. Het geval past niet meer in onzen tijd. En wij *zien* en *beoordeelen* het toch in het raam van *onzen* tijd, zooals het ons plotseling wordt voorgeworpen. Want wie is in staat het dadelijk terug te zetten naar het tijdperk, waarin het gebeurd is en waarin het toch gezien behoort te worden om er het juiste begrip van te vormen?

In het vorig nummer van den *Amigoe* deelden wij het geval mede van twee negers te New-Albany, in den Staat Mississipi (Ver. St.), die door de boerenbevolking aldaar op de gruwe[illegible] bracht, en alleen op bloote verdenking over deze slachtoffers haar eigen rechter was geweest.

Hoe moeielijk is het reeds zulke gevallen uit *onzen* tijd, doch uit een ander milieu, naar waarheid te beoordeelen. Over dergelijke gebeurtenissen van 400 jaar geleden een zaakkundig oordeel te vellen, is zonder nauwkeurige kennis van de geschiedenis van dien tijd, voor de meeste menschen gladweg onmogelijk.

Als men het geval van JAN DE BAKKER zoo apart beschouwt, is het bizonder geschikt om de menschen van onzen tijd op te zetten tegen Rome, wie alle schuld op den hals geschoven kan worden. Het heeft ons dan ook volstrekt niet verwonderd, dat men de geschiedenis van JAN DE BAKKER in Holland heeft aangevat om licht ontvlambare gemoederen op te hitsen tegen de R. K. Kerk, want sommige menschen dáár maken hier een beroep van. Een apart vak. Zij zoeken hun kans en benutten die. Dertig jaar geleden is er 'n brochuurtje verschenen over *„Het roomsche spook,"* de schrijver vergeleek daarin de haat tegen Rome met een smeulend vuurtje, dat door sommige liefhebbers, telkens als zij er kans toe kregen, weer werd aangeblazen tot een laaienden vuurgloed. Zoo is het nog. In de laatste jaren smeult het vuurtje niet meer, het brandt geregeld door. En telkens wordt er nieuwe brandstof heengedragen en blaast er een scherpe, gure wind in, die van den afkeer en den haat. Sommigen meenen den Heer niet beter te kunnen dienen dan door het ijverig onderhouden van dit vuurtje. Een godsdienst, welke wij niet begrijpen, doch die nog altijd een aantal menschen schijnt te trekken en bevrediging te schenken.

Intusschen zijn er toch ook, die de geschiedenis van JAN DE BAKKER hebben opgerakeld met een ander en beter doel en onder hen rekenen wij den oud-minister DR. DE VISSER, die den dood van Jan de Bakker tenminste eenigszins heeft geplaatst in het kader van dien tijd. Het waren niet enkel katholieken, die de ketters aan de burgerlijke Overheid uitleverden; van luthersche zijde, schreef DR. DE VISSER in *De Nederlander* van 16 Sept.: „richtte men voor den Kalvinist Krell te Leipzig een schavot op. Calvijn deed, onder goedkeuring later van Melanchton, een brandstapel voor Servet verrijzen, en hoe de remonstranten hier te lande door de medeprotestanten zijn behandeld, weet ieder."

Men moet die zaken in de lijst van hun tijd plaatsen, schreef het *Vaderland*. En de protestanten mogen niet vergeten, meende *Het Volk*, dat zij in Brielle negentien roomsche priesters op den meest onmenschelijke wijze hebben doodgemarteld; het blad herinnert voorts aan den allerwreedsten moord op Musius, den ouden pastoor van Delft. waarvan de bizonderheden te weerzinwekkend zijn om ze in de krant weer te geven.

Pater W. DE WILDE heeft indertijd in *De Studiën* ons een levendigen kijk gegeven op dien diepdonkeren tijd der vervolgingen om den geloove. In dezelfde maand, dat de martelaren van Den Briel zijn omgebracht, vielen er in dezelfde stad meer dan honderd katholieken voor hun geloof. De gewelddaden van een Lumey en de schandelijke wreedheden van een Sonoy vormen de meest zwarte bladzijden dezer geschiedenis; vooral de laatste is berucht om zijn walgingwekkende wreedheden.

Wij zullen daar niet over uitwijden, het dient nergens toe. Indertijd is het noodig geweest tegenover de drukverspreide fabels over de honderd duizend protestantsche martelaren de nuchtere waarheid vast te stellen; pater DE WILDE kwam toen tot het cijfer van eenige honderden in veertig jaar, en hij plaatste daar tegenover het aantal der katholieke gevallenen.

Wij wijzen er slechts heel in de verte naar om het geval DE BAKKER onder juiste belichting te brengen en te bevorderen, dat men het, naar het *Vaderland* al zeide, in de lijst van dien tijd zou zien. Andere tijden, andere zeden. Wij raken nu het leven nog niet aan van den meest gevaarlijken moordenaar; op z'n best verwijzen wij hem naar een gesticht ter verpleging; misschien komt er een tijd dat men tegenover deze zede even vreemd zal staan als wij nu opzien tegen het dooden van menschen ter wille van het Geloof.

Blijft alleen over de vraag, of de R. K. Kerk, als zij ooit weer eenzelfde macht zou verkrijgen als in de latere middeleeuwen, het verbranden van ketters zou hervatten.

Onze laatste minister van Justitie, de heer J. A. LOEFF, een katholiek van echten huize, heeft zich zelfs tegen de wederinvoering der doodstraf verzet, — zegt dit niets?

En in *De Tijd* is herinnerd aan een uitspraak van DR. NIC. PAULUS, die ten sterkste ontkent, dat de katholieken in dezen kerkelijk zijn gebonden. Geen enkele kerkelijke beslissing, zegt hij, verplicht hen over ketterverbranding te oordeelen als voorheen.

De banggemaakte is daar niet mee tevreden, wij weten het. Men kan hem zeggen, dat er geen spoken zijn, hij houdt er toch rekening mee. In een huis, waar het „spookt", zal hij niet binnengaan.

Maar, zoo zegt *de Gelderlander* zeer terecht, zoomin wij van de protestanten gelooven, dat zij de donkere dagen der 16de eeuw zullen doen herleven, als zij daartoe kans krijgen, zoomin mogen zij van ons aannemen, dat wij zullen hervatten, wat wij in het kader van dien tijd desnoods kunnen begrijpen, maar niet verdedigen. Wij dienen de Waarheid, maar niet met vuur en geweld. En waar ter wereld wordt ook maar het minste bewijs of voorbereid of verdedigd, dat gelijkt op den terugkeer tot het geweld? Er wordt niet aan gedacht,

ALLERLEI.

Een nieuwe electrische kracht.

Men weet, dat bij de opwekking van electriciteit door stoommachines een zeer groot deel van de krachten, in de kolen aanwezig, verloren gaat en slechts een betrekkelijk klein percentage in den „vorm" van electrischen stroom beschikbaar komt.

Jarenlang heeft men reeds gezocht, of er uit deze machine-dynamo niet iets uit te schakelen ware.

En thans schijnt men daarin geslaagd te wezen.

DR. WALL, een geleerde te Sheffield, die een jaar geleden naam gemaakt heeft door zijn proeven met het atoom, heeft, naar de Engelsche draadlooze dienst meldt, een nieuwen vorm van electrische kracht ontdekt. In het voorloopig verslag van de universiteit van Sheffield dienaangaande wordt gezegd, dat de dag nabij is, dat de stoommachine en de huidige opwekking van electriciteit zullen moeten vechten om hun voorrang te houden.

Het nieuwe toestel van Dr. WALL schijnt gegrond te zijn op een denkbeeld, dat op naam staat van een Duitsch geleerde, die vóór den oorlog, een geheime legeering ontdekt heeft welke, gevoegd bij een andere legeering en verhit tot een temperatuur van 400 gr. C., een electrische motorische kracht ontwikkelde van 0.7 volt. Dr. WALL zegt, dat hij door dit nieuwe, speciale proces een stevigen en bruikbaren vorm van een thermoverbinding heeft verkregen, welke in staat is 0.5 volt per verbinding te ontwikkelen. Hij hoopt zijn uitvinding voor de steenkoolcommissie te kunnen demonstreeren. Hij vervaardigt een thermo-electrische generator, welke bestaat uit een reeks buizen, volgens het denkbeeld van thermoverbinding, die tot één geheel vereenigd zijn. Deze behoeven slechts met steenkool gestookt te worden om electriciteit op te wekken, welke verzameld wordt door uitloopers, die op de buizen geplaatst zijn. Stoomketels of bewegende machinedeelen zijn overbodig. Slijtage is vrijwel uigesloten.

Dat zou nog eens een ontdekking zijn.

Het vliegtuig voor iedereen.

De vorige maand is de Londensche Vliegtuig-Club goepend. Dit is de eerste van een reeks van door de regeering gesubsidieerde „clubs voor lichte vliegtuigen", die zullen worden begonnen in de voornaamste bevolkingscentra van het land. Het begin van de Londensche club kan tevens worden beschouwd als het begin van een nieuw streven op het gebied der burgerlijke luchtvaart, nl. de beoefening van het vliegen als sport of tijdverdrijf. Het heeft lang geduurd, voordat het plan van het ministerie voor Luchtvaart om het vliegen onder breede lagen der bevolking te brengen, tastbaren vorm aannam. Er waren moeilijkheden van financieelen aard. De regeering kon slechts matig in de kosten bijdragen en was aanvankelijk te schriel met steun. Ook was het niet gemakkelijk een machine te krijgen, licht betrouwbaar en goedkoop genoeg om voor de vliegclubs te kunnen dienen; de kosten er van mochten 300 pond sterling niet te boven gaan en ze moest uiteraard van een dubbele stuurinrichting worden voorzien, om clubleden vlieglessen te kennen geven. De proefwedstrijden te Lympne, hoewel in individueele verrichtingen niet zonder succes, waren over het algemeen teleurgesteld geweest, daar ze niet een in alle opzichten bevredigend toestel opleverden. Intusschen heeft de jongste vlieg-„meeting" te Lympne een toestel te zien gegeven, de *De Havilland Moth*, waarmede men de vliegclubs kon beginnen. Die toestellen worden nu in hoeveelheden vervaardigd om voor de verschillenden vliegchubs dienst te doen. SIR PHILIP SASSOON, onder-minister voor Luchtvaart, verklaarde bij de opening van de Londensche club, overtuigd te zijn, dat men de vliegerij spoedig zou kunnen begroeten als populaire en echte sport; en hij voegde er aan toe, dat het doel van het ministerie was: „een natie van vliegers te maken. De clubs zullen het ministerie helpen de groote reserve van vliegers te scheppen, die het land noodig heeft.

De meeste clubleden zullen, naar men kan aannemen, jonge, welgestelde menschen zijn, die iets zoeken, dat meer sensatie kan verschaffen dan racen met een auto of motorfiets. De Londensche club had den eersten dag al meer leden dan ze in verband met de beperkte gelegenheid voor instructie kan aannemen. De meesten hebben nimmer gevlogen en zij krijgen hun eerste lessen in het lichte vliegtuig, dat eigendom is van de club. Men vertelt veel goeds van deze *„Moth"*. Het is een eenvoudige machine, die zich gemakkelijk laat besturen, op een klein stuk grond kan neerkomen en in een gewone garage kan worden gestald. De candidaten moeten een eenvoudig geneeskundig onderzoek doorstaan en de lessen beginnen met een kortstondige instructie op den grond, *droogvliegen*". Men gaat wat licht over de kosten heen, waarschijnlijk om de zak te animeeren. Maar een vliegclub lid moet een dikke portemonnaie hebben. Afgescheiden van het contributiegeld, kost een uur vliegles in de lucht een pond sterling. Wanneer de aspirant de vliegkunst heeft verworven, hetgeen men na tien uur instructie mogelijk acht, moet hij een bedrag per uur betalen voor het gebruik van de clubmachine, indien hij nog niet zijn eigen machine heeft gekocht. Waarschijnlijk zal de beoefening der autosport op het oogenblik nog wat goedkooper uikomen, maar op den langen duur kan dat veranderen.

Bedrog van bedriegers.

Eenigen tijd geleden verscheen in de verschillende groote kranten van Philadelphia de volgende advertentie:

„Gevonden, gistermiddag, in de Chestnut-Street, vlak bij het postkantoor, een gouden horloge. Terug te krijgen tegen vergoeding van de advertentie-kosten aan het kantoor van Mr. J. C. SMITH, 267, *North Tenth Street*."

Den volgenden morgen, heel vroeg, zit MR. SMITH in zijn bureau, en wacht. Om negen uur al meldt zich iemand bij hem aan om het horloge, een vrij haveloos type met gluiperige blikken.

„Ik ben degeen, die dat gouden horloger verloren heeft, gisteren, in de Chestnutsteet, in de buurt van de post waarschijnlijk."

MR. SMITH gelóóft natuurlijk geen seconde, dat zoo'n haveloos type een gouden horloge zou kunnen hebben verloren, maar hij laat met woord noch blik iets merken van zijn ongeloof. Kalm neemt hij van zijn lessenaar een horloge van „simili-goud", legt dat voor het type neer, en vraagt:

„Is dit het horloge dat u verloren heeft?"

„O ja, dat is het, dat is van mij", antwoordt de boef snel, en wil er al naar grijpen.

MR. SMITH echter trekt het bijtijds terug en zegt:

„Ja, maar tegen vergoeding van de advertentie-kosten natuurlijk!" Tien dollars alstublieft!

Het gelaat van den bezoeker betrekt.

„Tien dollar?" vraagt hij wantrouwend.

„Zeker meneer, ik heb de advertentie in alle groote kranten van Philadelphia laten zetten!"

De bezoeker aarzelt nog even, maar dan haalt hij zijn beurs toch te voorschijn, betaalt de tien dollars en neemt het horloge mee.

Nauwelijks is de bezoeker weg of MR. SMITH maakt zich klaar voor de ontvangst van den volgenden oneerlijken bezoeker, dat wil zeggen, hij bukt zich naar beneden. naast zijn schrijfbureau, waar een enorme kist staat; hij licht het deksel van die kist op en haalt daaruit een horloge van „similigoud", precies zoo een als hij net voor tien dollar aan dien boef is kwijtgeraakt. Dat legt hij naast zich op zijn lessenaar, en gaat met een ernstig gezicht zitten wachten.

De zaak loopt best.

Binnen een week is zijn heele kist uitverkocht. Alle bezoekers hadden een goud horloge verloren vlak bij het postkantoor.

Een origineele reis om de wereld.

Een origineele reis om de wereld, is wel die van de *Buick-auto*, welke thans is teruggekeerd op de plaats van vertrek, n. l. de stad Flint in Michigan, Vereenigde Staten, na meer dan 50.000 K.M. te hebben afgelegd door de meeste landen der wereld en zelfs in minder tijd, dan de Amerikaansche aviateurs noodig hebben om dit interessante uitstapje te volbrengen.

De auto — een gewone Touring — werd van het eene land naar het andere, uitsluitend door de agenten van de Buick, en wel 350 in getal, bestuurd. Zij volbracht dus 't geheel parcours zonder „verzorger". Ondanks dit, kwam zij te Flint aan niet alleen zonder dat het noodig was geweest ook maar een enkele van haar onderdeelen te doen vervangen, doch zelfs zonder de minste reparatie te hebben ondergaan. Niettemin is het voorgeschreven parcours zeer nauwkeurig gevolgd.

Deze merkwaardige reis kenmerkt niet alleen de stabiliteit van de auto, maar is tevens een bewijs van de buitengewone organisatie van de Buick over de geheele wereld.

er *kan* door redelijke menschen niet aan gedacht worden. Die het wenschen zou, moest dwaas heeten, dat hij nog ooit aan de verwezenlijking van dien wensch gelooven zou. Maar die ervoor vreest is even dwaas. Hij vreest het onmogelijke en hij vreest zonder den minsten grond. De katholieke Kerk acht zich in het bezit der Waarheid, haar door God Zelven toevertrouwd; zij zal altijd pogen het gelukkig bezit ervan mede te deelen aan alle menschen; maar om anderen te winnen voor de Waarheid weet zij, *dat geweld het slechtst mogelijke middel is*, en verzoening der geesten het **eerst** noodige.

De meeste katholieke bladen, welke over deze materie hebben geschreven, zijn geeindigd met het woord, dat ALPH. LAUDY onlangs op den Haagschen Katholiekendag heeft gesproken en dat wij ook tot het onze maken:

„Indien onze historie haar biecht belijdt, kan op haar katholieke schuld geen barmhartigheid dauwen, tenzij door zelfvernedering wars van hooghartige gedachten over broeders, die langer dan drie eeuwen van ons gescheiden, de slachtoffers van hunne en onze fouten zijn geworden. De zonden van hunne en onze vaderen zijn in monsterachtige uitbarstingen aan ons allen gewroken.

„O, Heer, als Gij met ons in de gerichten treedt der geschiedenis, welke natie zou dan bestaan?"

„Maar niet de zonden van ons alléén sloegen met verminking ons volk, want al hebt gij, protestantsche landgenooten, de biecht afgeschaft, ook het geweten van uw geschiedenis zal in het licht der eeuwigheid zich niet onschuldig verklaren aan het bloed, dat onder ons volk is vergoten en het niet heeft verzoend.

„De historie roept, dat onze veete niet langer ons volk mag geeselen noch dat wij eeuwen over zijn verleden blijven twisten, om zijn toekomst weer nieuwe eeuwen te slachtofferen.

„De historie roept niet u alleen, niet ons alleen, zij roept ons beiden tot het nationale leven uit de volheid van den erfschat, waarvan gij de waarheid in het volk helpt dragen uit de kerken, waar wij het altaar der verzoening willen bouwen op de plek van onzen broedermoord."

De Goulet „Ave Maria."

Het is nu al de vierde week, dat wij min of meer uitvoerig de lotgevallen van de goulet *Ave Maria* met de opvarenden, naar gelang de bijzonderheden er van bekend werden, bespreken.

Druppelsgewijze kwam het nieuws binnen.

Om het spoor niet bijster te worden, stippen we hier nog even in het kort ons laatste bericht van de vorige week aan:

Zondag 25 Oct. vertrok de *Gracia Maria* van Aruba, om na de beide vruchtelooze pogingen van de sleepboot *Neptunus* van C. P. I. M., de *Ave Maria* op te sporen.

Zij ontmoette de A. M. bij *Punta Gallinas* op de Noord-West-kust van Goagira en nam daar 137 passagiers van de A. M. aan boord en liet er nog 15 (of 18) achter.

Deze 137 p. zijn de vorige week Donderdag op Aruba door de *Gracia Maria* aan wal gebracht.

De latere berichten van *deze* week week melden, dat de *Ave Maria* zelf, (dus de goulet die van 22 Sept. al van Cuba onderweg was), deze week Maandag middag met de achtergebleven 15 (of 18) passagiers op Aruba is binnengeloopen.

Verder was aan de *Amadéo*, een andere Arubiaansche goulet, opdracht gegeven, de in Rio Hacha achtergebleven arbeiders mede te brengen.

Dienzelfden dag kwam iets later een andere bark, de *Ibis*, op Aruba binnen, komende van Rio Hacha, met 34 passagiers, bijna allen Curaçaoenaars.

Woensdag morgen is de *Ina Vanterpool*, die de vorige week van hieruit naar Aruba een reis maakte, om dokter NUNEZ met zijn gezin en inboedel daarheen te brengen, van Aruba teruggekeerd en bracht hier 45 Cubaansche werklieden binnen, afkomstig van Curaçao, 4 van Bonaire, en 2 van St. Martin, terwijl de *Ligia* Donderdag van Aruba binnengeloopen hier nog ruim 30 arbeiders aanbracht.

Intusschen is nog bekend geworden, door *La Union* gepubliceerd, dat van die 100 passagiers van de *Ave Maria*, die te Rio Hacha aan wal waren gegaan, 35 op den 22n October door de bark *van den Brandhoff*, eigendom van den Colombiaan VICTOR PONCE van R. H. naar Sta Martha waren overgevoerd. De overige arbeiders nog te Rio Hacha achtergebleven, werden dienzelfden avond door de bark *Refugio* te Sta Marta aan wal gebracht.

Deze arbeiders werden echter eerst door het Gouvernement aldaar *niet* aan wal toegelaten, omdat het geen emigranten voor Colombia bestemd waren. Later geschiedde dit wel, toen de Heer PONCE zich voor hen verantwoordelijk stelde.

Volgens de verklaring van den Heer PONCE, die hier 25 October met de Fransche boot *Perou* aankwam, waren al die passagiers, door zijn barken *v. d. Brandhoff* en *Refugio* te Sta. Marta aan wal gebracht, zonder geldmiddelen en konden de reis niet bekostigen.

Gelukkig dat die menschen hier nu overvloedig werk vinden. Het is te hopen, dat zij nu voor goed het reizen naar Cuba enz. hebben afgeleerd.

Er zou een interessante reisbeschrijving kunnen geleverd worden van de lotgevallen dezer arbeiders aan boord van de *Ave Maria*, sinds hun vertrek van Cuba op 22 Sept. en hun verdere reis per *v. d. Brandhoff*, *Refugio*, *Gracia Maria*, *Ibis*, *Amadéo*, *Ina Vanterpool*, en *Ligia* tot hun aankomst op Aruba en Curaçao in de eerste dagen van November.

INGEZONDEN.

Geachte Heer Redacteur.

Mag ik eventjes beslag leggen, op 'n half kolommetje van de Amigoe's kostbre plaatsruimte?

't Gaat heusch over iets actueels van 't hoogste belang.

Heb wel 'n keurige garage, maar daarin huist geen auto, geen Ford zelfs, maar slechts 'n heel nederig kitokie.

Noem zoo'n vehikel uit den tijd, best, in ieder geval ik moet 't er meedoen, en ik doe 't er mee met élan, dag in en dag uit, reeds jaren.

Maar heeft 't nu pas, dat je bij je dagelijksch-wielen over onze smalle, hobbelige, kronkelende buitenwegen, steeds 't fatale risico loopt, om plots door 'n om den hoek racende niet-toeterende auto of truck tot mosterd vermalen te worden?

Dat gevaar moet ge heusch niet onderschatten, en zit 'm vooral in de scherpe bochten van onze grillige benedendistrictswegen, met *die alle uitzicht belemmerende reuze-cactusheggen.*

Je paardje draaft lustig zoo'n bocht in, je ziet niets, je hoort niets, en.... pang, krak, ai Dios, 'n gedeukte motorkast, wat versplinterd hout, 'n bloedige lillende massa menschen- en paardevleesch, en 'n oogenblik later deponeeren ze, 't beetje wat nog van je over is, als 'n portie hachée in de schaduw van 'n naburigen tamarindeboom.

Overdreven?

Toch niet! Hier buiten doen de chauffeurs precies wat ze willen. Controle is er immers in geen velden of wegen.

Hier rijden ze zelfs in de salinjevlakte, waar ze toch waarachtig wel de ruimte hebben, met 'n vaartje tegen mekaar op nog zoo heel lang niet geleden.

En wie zal bewijzen, dat bij de een of andere aanrijding, met of zonder funest gevolg, 't mannetje achter 't wiel, niet danig boven ze'n theewater was?

Gebeurt zoo iets in mijn buurt, dan moet eerst de politie gehaald worden op „Kleine Berg" of „Dokterstuin", waar minstens 'n anderhalf á twee uur mee gemoeid is, en in dien tijd is zoo'n rumhijscher natuurlijk weer zoo nuchter als 'n pasgeboren kalf.

Wat ik dan wil?

Primo, dat de auto's en trucks hierbuiten bij bochten aanmerkelijk vaart minderen, en er op los toeteren, en secundo, en dat is 't voornaamste, dat door bevoegde autoriteit — in casu Directeur v/O. W. of Districtmeester — 'n paar mannetjes met 'n kapmes aan 't werk worden gezet om minstens 10 M. van elken kant van elke scherpe bocht, die tot niets dienende reuze-cactusheggen af te kappen, zeg tot 'n voet of 6 boven den beganen grond.

Dat is waarachtig toch niet tè veel gevraagd, is 't wel?

Maar, Do it now! Do it now!!! Niet praten, maar doen, denk aan 't kalf en den put.

Maandag a. s. 7.42 A. M. laat ik inspannen, om te kijken of die kapmannetjes bezig zijn.

Ik hou van opschieten!

Punctum!

Neen, geen punctum, nog iets, dat is waar ook.

Heb in Amigoe van Zaterdag l.l. met genoegen 'n „Open Brief" aan mijn adres gelezen.

Hier eventjes vastgelegd, dat ik nooit meer inga op ongeteekende ingezonden stukken aan mij gericht, van wien ook, want wat zeggen mij die twee letters **R. B.**? Immers niets.

Maar, omdat 't schrijven zoo op ende top gentlemanlike is, zou 't mij 'n verheugenis zijn den geachten auteur van antwoord te dienen, om te bewijzen dat ik toch heusch zoover de plank niet heb mis geslagen.

Toe, **R. B.** Kom voor den dag met open vizier, ik verzeker U, dat ik dan in mijn e. v. onder-de-streep van 28 Nov. a. s., even gentlemanlike als U *mijn* ideeën omtrent die nieuwe-schouwburg kwestie verder zal afwikkelen.

Dank U, geachte Heer Redacteur.

San Willibrordo JAN PAUL.
Allerheiligen 1925.

Berichten uit de Kolonie.

Goede Reis.

A. s. Dinsdag 10 November vertrekt ZExc. Gouverneur BRANTJES met militairen adjudant ter inspectie naar de Bovenw. Eilanden per goulet *Ina Vanterpool*.

Met de dezelfde reisgelegenheid vertrekt eveneens MR. POLVLIET als ommegaand rechter, met gezin daarheen, ter vervanging van den Heer MR. SCHAGEN VAN LEEUWEN.

Koloniale Raad.

(Zitting 2 November 1925.)

Nadat de ontwerpen 1o. tot aanvulling van de Cur. begrooting 1926 (*kosten van volksfeesten ter viering van het zilveren huwelijksfeest van H. M de Koningin*) en 2o. tot wijziging van de *Algemeene Politiekeur 1917 z.* n. s. werden aangenomen, betuigde de Voorzitter 's Raads dank aan den Gouverneur voor de toezegging, dat eerlang in overeenstemming met het verlangen van de afdeelingen een ontwerpkeur aanhangig zal worden gemaakt tot wijziging en aanvulling van de *Algemeene Politiekeur* 1917 in den zin als in het Voorloopig Verslag aangegeven. Voorts zeide de Voorzitter zooals in de *Memorie van Antwoord* op het ontwerp tot herziening v/h reglement voor de *Curaçaosche Bank* te lezen staat, dat waar bij de Regeering het voornemen bestaat om op het voetspoor van de regelingen voor de Nederlandsche en Javasche circulatiebanken, ook de inrichting en de werkkring van de West-Indische circulatiebanken, bij de Wet te doen regelen, de Gouverneur het bij den Raad aanhangig gemaakt voorstel tot herziening van het reglement voor de *Curaçaosche Bank* terug neemt.

Curaçao vooruit!

Weer wat nieuws. Tegenwoordig wordt voor het verven van auto's en rijtuigen in Amerika algemeen gebruikt de nieuwe methode van de groote fabriek DUPONT DUCO-verven, welke binnenkort ook hier zal worden toegepast. Het verven geschiedt zonder kwasten. Spoedig wordt het toestel hier verwacht en een Mr. Schilder om deze nieuwe methode hier bekend te maken. De firma MADURO JR. & Co., de alleenverkooper van deze verfsoort, heeft zich de medewerking verzekerd van het Gesticht *Scherpenhenvel*, waar de auto's enz. op bovenstaande manier zullen worden behandeld.

Wij twijfelen er niet aan, dat *Scherpenheuvel*, dat reeds zoo'n goeden naam heeft op 't gebied van auto's schilderen, met deze methode een schitterend succes zal hebben.

Spoedig verwacht de firma MADURO JR & Co. een truck, speciaal ingericht voor passagiersvervoer van de stad naar de buitendistricten en omgekeerd, die 5 maal daags op en neer zal rijden, zoodat de werklieden van buiten een gemakkelijker verbinding krijgen met de stad.

„Welgelegen."

Wij ontvingen in dank het *Programma* van de Uitvoering door de leerlingen van het Pensionaat bij gelegenheid van de Prijsuitdeeling en einde van het schooljaar op a.s. Woensdag 18 November ten 5½ uur 's avonds.

Alleen de ontvangst van het programma geldt als uitnoodiging en alleen genoodigden hebben recht deze uitvoering bij te wonen.

Z.Em. Mgr. J. B. Gijlswijk.

Berichten uit Oost-Indie melden, dat Z.Em. MGR. J. B. GIJLSWIJK zijn taak als Apostolisch Delegaat voor het Concilie der Bisschoppen van Nederl. Oost-Indie volbracht heeft en den 23 September per SS. *Prinses Juliana*" naar Europa vertrok.

Deputaties der katholieke vereenigingen deden ZEm. aan boord uitgeleide. MGR. VAN VELSEN, Apostolisch Vicaris van Batavia, was eveneens aanwezig, terwijl MR. L. J. A. TRIP, President van de Javasche Bank, een afscheidsrede hield.

Vermoedelijk maakte Mgr. GYLSWIJK de reis tot Genua om van daar over land naar Rome te reizen, ten einde verslag van zijn zending uit te brengen.

Dankbetuiging.

Hierbij betuigt de ondergeteekende zijn hartelijken dank aan Dr. Kummer en de Zusters van het St.-Elisabeth's Gasthuis voor de zorgvuldige verpleging en liefderijke behandeling gedurende zijn verblijf aldaar ondervonden.

A. JONGENEEL
1ste Stuurman
C. S. M.

Curaçao.
6 November 1925.

Film „Adoro Te".

Met de laatste Hollandsche boot is de beroemde Film „*Adoro Te*" hier aangebracht Deze week Dinsdag avond hebben wij in de *Cine Rialto* de eerste opvoering ervan voor genoodigden bijgewoond.

De Film is een nauwkeurige weergave van het EucharistischCongres, dat het vorig jaar in de maand Juni te Amsterdam werd gehouden. Deze film is eenvoudig schitterend en is in alle plaatsen in Nederland met stijgend succes voor duizenden afgedraaid. Wie het Congres zelf niet kon bijwonen, wilde tenminste dat grootsche gebeuren, dat zielverheffende schouwspel op het doek voor oogen zien. Van de aankomst van den Kardenaal Legaat van Rossum te Antwerpen en Ymuiden, die triomphtocht langs het Kanaal, de aankomst te Amsterdam, die grootsche plechtigheden in het *Stadion*, die aandoenlijke Communie van duizenden kinderen, die overweldigend groote volksmenigte tegenwoordig bij de grootste en meest luisterrijke processie ter eere van het H. Sacrament in Nederland gehouden, dat alles trekt ons oog voorbij en laat een onvergetelijken indruk achter. Vooral die diepe innige godsvrucht, die stichtende devotie dier talrijke kinderschaar verdient wel de bijzonder opmerkzaamheid.

Geen katholiek verzuime deze prachtfilm te gaan zien. Hij zal daarbij leeren zijn geloof nog meer te waardeeren en in praktijk te brengen. Met rechtmatigen trotsch kan hij er groot op gaan lid te zijn van de H. Roomsch Katholieke Kerk.

Ontvangen.

Van den Heer ARTURO DE JONGH een mooie wandkalender voor 't jaar 1926.

— *Un Sacrificio* pa M. A. FRAY. Een Curaçaosche novelle van 188 bladzijde (prijs 50 cts) geschreven door een jongen, talentvollen auteur van het eigen land, wien wij met deze eerste proeve hartelijk geluk wenschen.

Regen.

De regen blijft uit. Zelfs de traditioneele regendag van Curaçao, Allerzielendag 2 November, stelde ons teleur. Althans in de stad viel geen druppel.

Van St. Willibrordo vernamen we echter, dat daar op dien dag 5½ m.M. regen viel.

De kallebas-kijkers zijn zeer pessimistisch gestemd en voorspellen een slecht regenjaar.

Onze hartewensch is, dat ze spoedig volop in het ongelijk worden gesteld.

Het bovenstaande schreven we reeds Donderdagmorgen.

Al spoediger dan wij het verwacht hadden, is de regen losgekomen. Gisteren tegen den middag pakten zich zware zwarte wolken samen Noord-Westelijk van de stad. De wind keerde en langzaam kwam de bui boven de stad trekken. Een flinke kalme regen die van 12 uur tot bijna 1 uur aanhield, bracht met veel verfrissching en wat water in de regenbakken en vruchtbaarheid over de uitgedroogde velden.

Moge dat mooi begin belofte inhouden voor nog veel meer.

Voor Curaçao kan het niet te veel regenen.

Gedurende de maand October gaf de regenmeter op het St. Thomascollege een regenval aan van 28.7 m.m. en die op San Willebrordo 30 m.M.

Telefoon-verbinding.

De C. P. I. M. is bezig met bekwamen spoed een eigen telefonische verbinding aan te leggen tusschen de *Isla* en haar nieuwe stichting op Caracasbaai.

Santa Barbara.

De vorige week kwamen hier per *Ligia* nog 32 arbeiders van Aruba aan, die allen op Newport (St. Barbara) gingen werken, waaruit men zou mocten opmaken, dat *The Lago Oil* op Aruba nog lang niet op volle kracht werkt, anders zou zij zich de 32 mannetjes niet hebben laten ontglippen.

Officieele Berichten.

Aan den adjunct commies O. W. Gravenhorst Brouwer, met verlof in San Francisco, is tot verder herstel van gezondheid, vijf maanden verlofsverlenging verleend.

Mej. Josephine Johnson is belast met het geven van onderwijs aan kinderen te Marypoint op Saba, die van alle onderwijs verstoken in de onmogelijkheid verkeeren een der op Saba bestaande onderwijsinrichtingen te bezoeken.

Aan den onderwijzer 4de klasse op St. Martin, W. H. Buncamper, is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, onder toekenning van pensioen.

Aan den heer J. de J. Arends is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als geneeskundige in het krankzinnigengesticht, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten.

De heer Ir. A. F. van Everdingen is benoemd tot buitengewoon rooimeester op Curaçao.

Aan den heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt is op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten, eervol ontslag verleend als wijkmeester van de 5de wijk alhier, en als zoodanig is benoemd de heer P. B. Gorsira.

Curaçaosche Handel-Maatschappij, gevestigd te Amsterdam.

Het *„Dagelijksch Bericht"* van Woensdag 2 September 1925 van de *Rotterdamsche Bankvereeniging (Robaver)* vermeldde het volgende:

In de positie der *Curaçaosche Handel-Maatschappij* is de laatste jaren een belangrijke verbetering ingetreden. Nadat over 1921 en 1922 het dividend gepasseerd moest worden, kon over 1923 weder een aanvang met dividend-uitkeering worden gemaakt. Na behoorlijke afschrijving en reserveering van een bedrag van f 75.000 werd het dividend toen bepaald op 5 %.

De resultaten over het boekjaar 1924 hebben tot een nog veel hoogere dividend-uitkeering aanleiding gegeven, maar hiertoe hebben ook buitengewone omstandigheden medegewerkt. Weliswaar waren de bedrijfsresultaten op zich zelf ook bijzonder verbeterd, daar deze stegen van f 441.000 tot f 659.000, maar van nog meer invloed op de financieele positie der vennootschap was toch wel, dat zij het geluk had in den loop van 1924 eenige op Curaçao gelegen terreinen te kunnen verkoopen aan de *Curaçaosche Petroleum Maatschappij* voor de som van f 1.500.000. Hiervan werd f 1.450.000 als winst beschouwd, daar slechts f 50.000 in mindering werd gebracht van de boekwaarde der gebouwen en terreinen op Curaçao. Hiertoe werd volle vrijheid gevoeld, aangezien de boekwaarde van de rest dezer bezittingen in verhouding tot hun omvang en werkelijke waarde nog zeer matig kan worden genoemd.

Van de op deze transactie gemaakte winst werd niet minder dan f 1.250.000 in het bedrijf gehouden en wel door die als volgt te reserveeren: f 725.000 als dotatie aan de statutaire reserve, die daardoor steeg tot f 1.014.583; f 300.000 aan een nieuw te vormen „reserve voor bijkantoren" en f 100.000 aan een in het leven te roepen „ondersteuningsfonds".

Zooals boven reeds werd aangestipt, toonen de eigenlijke bedrijfsresultaten een belangrijke verbetering, gelijk trouwens reeds bij het uitbrengen van het jaarverslag der vennootschap over 1923 werd tegemoet gezien in verband met de prijsverbetering van vele tropische producten, waardoor de koopkracht der betrokken productielanden gunstig beinvloed moest worden. De overzeesche vestigingen droegen dan ook in belangrijker mate dan in de voorafgaande jaren het geval kon zijn, tot de bedrijfsbaten bij.

De uit winst over 1923 gevormde extra-reserve van f 75.000 werd bestemd voor afschrijving op eenige nieuwe belangen in Zuid-Amerikaansche ondernemingen. Bovendien werd het restant der vroegere „reserve voor buitengewone omstandigheden," groot f 151.988, afgeschreven op de boekwaarde der filialen. Door de vorming van een nieuwe „reserve voor bijkantoren", waaraan, zooals boven gememoreerd, een eerste dotatie van f 300 000 plaats had, verzekert men zich de middelen om eventueele verliezen der overzeesche vestigingen te kunnen dekken.

De acht bijkantoren der vennootschap staan tezamen te boek voor f 3.877.532. Hiervan worden de grootste kapitalen gevorderd voor de bijkantoren Curaçao, Barranquilla, New York en Maracaibo. Het bijkantoor La Guaira vereischt een kleiner bedrag, terwijl in de bijkantoren Paramaribo en Puerto Cabello nog geringere kapitalen zijn vastgelegd. Het bijkantoor te Antwerpen stond zelfs nog met een gering bedrag credit in de boeken der vennootschap.

De aandacht wordt getrokken door de groote vermeerdering der beschikbare kasmiddelen, welke natuurlijk gemakkelijk te verklaren valt uit bovengemelden verkoop van terreinen op Curaçao. Daarentegen was in debiteuren een veel geringer bedrag vastgelegd. De post „goederen" toont echter een belangrijke vermeerdering. De bijzonder liquide positie der vennootschap wordt duidelijk aangetoond door de omstandigheid, dat op het einde van het afgeloopen boekjaar meer dan 60 % van het kapitaal bestond uit kasmiddelen en debiteuren. De uitkeering van een dividend van 12 % was dan ook allezins gerechtvaardigd, al moet men er natuurlijk rekening mede blijven houden, dat die hooge dividend voor een deel te danken was aan een buitengewone bate, zoodat een dergelijke percentage voor deze vennootschap niet als norm kan worden beschouwd. Intusschen moet het zeer in het voordeel der vennootschap worden geacht, dat een aanzienlijk deel der verkregen extra-winst in het bedrijf is gehouden door de reserves, die in de crisisjaren grootendeels voor dekking van geleden verliezen waren aangewend, weder krachtig te versterken. Ongetwijfeld is de kans op bevredigende uitkeeringen, zij het dan ook misschien niet zoo hoog als over het afgeloopen bedrijfsjaar kon plaats hebben, daardoor zeer vermeerderd.

De aandeelen zijn het laatst verhandeld tot den koers van 130 %.

PROGRAMMA.

Muziekuitvoering.

1.	*A L'ATTAQUE*	Marsch	BLANKENBURG
2.	*OUVERTURE DU PIRATE*		BELLINI
3.	*PASSINO OF SALOME*	Waltz (1e uitv.)	JOYCE
4.	*FANTAISIE SUR l' OPERA „ZAMPA"*		HEROLD
5.	*HAVANA*	Shimmy (1e uitv.)	SCHONBERGER
6.	*L'AFRICAINE*	Fantaisie	MEYERBEER
7.	*DODGE*	Danza (1e uitv.)	GALIMANY
8.	*LA APACHESA*	Fox-Trot (1e uitv.)	N. N

Zondagavond om 7.30 uur BRIONPLEIN.

Zilveren Huwelijksfeest

VAN

H. M. Koningin Wilhelmina der Nederlanden

6 Februari 1926

„LA FAMA".

Het Agentschap alhier van de COMPAÑIA ANONIMA TABACALERA van Sto. Domingo, bezield met den wensch zooveel mogelijk bij te dragen tot de luisterrijke viering van het a. s. JUBILÉ van H. M. KONINGIN WILHELMINA, heeft een program saamgesteld, dat zij aan de goedkeuring zal onderwerpen van de FEESTCOMMISSIE, die het Gouvernement voor die gelegenheid zal benoemen.

Reeds nu vestigt het Agentschap er de aandacht op van haar talrijke cliëntèle en van alle rookers van de sigaretten **La Fama** en **Cremas** en der sigaren door de *Compañia Anónima Tabacalera* vervaardigd, dat op den **6n. Februari 1926** in den vroegen morgen **TIEN GESCHENKEN** zullen worden uitgereikt op de volgende voorwaarden:

HET 1STE GESCHENK zal worden ter hand gesteld aan den cliënt, die bij het Agenschap alhier van bovengenoemde Compañia *het grootst aantal pakjes sigaretten* gekocht heeft.

HET 2e GESCHENK aan den kooper van het grootst aantal pakjes sigaretten volgend *op den eersten*

3e „ id. id. volgend *op den tweeden*
4e „ id. id. „ „ „ *derden*
5e „ „ „ „ „ „ *vierden*
6e „ „ „ „ „ „ *vijfden*
7e „ „ „ „ „ „ *zesden*
8e „ „ „ „ „ „ *zevenden*
9e „ aan den Agent, die gedurende 1925 het *grootst aantal pakjes verkocht heeft.*
10e „ aan den Agent, die op het vorige aantal volgt.

Bovendien zal op dien dag aan de verkoopers en rookers dezer sigaretten een souvenir worden aangeboden.

In geval mocht blijken, dat er méér dan één persoon is met hetzelde aantal gekochte pakjes, zal het lot beslissen.

Er zal een COMMISSIE VAN DRIE PERSONEN benoemd worden, belast met het onderzoek der boeken van het Agentschap om vast te stellen aan wie de geschenken moeten werden toegekend.

Deze Commissie zal voor dit doel bijeenkomen in de eerste helft van Januari a. s.

Ter gelegener tijd zal de *lijst der Geschenken* worden gepubliceerd en zullen deze worden tentoongesteld in een der handelshuizen te dezer stede.

Op **den 6n Februari 1926** zullen de verkoopers en rookers van de nooit volprezen sigaretten **La Fama** ek **Cremas** een souvenir ontvangen.

L. CAMARENA,
Agent.
Breedstraat 117, Otrabanda.

Zeilvaart
gedurende de maand Oct. 1925

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar*	
Aruba	27	Aruba	25
Barbados	1	Bonaire	44
Bonaire	41	Bov. Eilanden	2
Bov. Eilanden	1	Guanta	1
Guanta	3	La Guayra	4
La Guayra	3	La Vela de Coro	11
La Vela de Coro	10	Maracaibo	4
Maracaibo	1	Pto Cabello	22
Pto. Cabello	17	Pto Rico	2
Sto. Domingo	2	Rio Hacha	3
Tucacas	3	Sto. Domingo	3
Van Zee	1		
Totaal	110	Totaal	121

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand October 1925 aandeden, met de vermelding van hunne totale inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Oct. 1925	110	16.117	14.337	161	1.468.934	852.659
Verige maanden	1022	230.319	205.346	1584	13.771.769	8.012.182
Totaal	1132	246.436	219.683	1745	15.240.703	8.864.841

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en de visscherij.

De ondergeteekenden betuigen hun oprechten dank aan de heeren Dr. Gaerste, Samson, Benesch en aan de Eerw. Zusters van 't St. Elizabeth Hospitaal, die gedurende de ziekte van onzen onvergetelijken vader,

ALEXIS EDMUND

met de meeste toewijding hem hebben verpleegd.

Zijn kinderen

W. L. R. v. Uijtrecht
G. A. P. v. Uijtrecht
C. L. E. v. Uijtrecht
E. A. L. v. Uijtrecht
E. P. v. Uijtrecht
M. A. v. Uijtrecht

VEREENIGING

„Huisvlijt."

Hierbij wordt bekend gemaakt, dat van de winst een gedeelte bestemd is, om aan de inzenders te worden uitgekeerd. Dezen worden hierbij uitgenaodigd, om van af heden t.m. 15 Dec. a.s., het hun toekomende in het lokaal der instelling in ontvangst te komen nemen, 's morgens van 10—11½ uur en 's middags van 2½—4 uur.
Curaçao, 5 November 1924.

De penningmeesteresse
C. Boom.

Verhuisd

Dr. H. A. de Casseres
EN ZUSTERS

naar Penweg No. 53.

Curaçao, den 4den. Nov. 1925.

Scheepvaartbeweging.

De schepenlijst van de afgeloopen maand *October* wijst *161* stoombooten aan. Er is wel geen teruggang bij de laatste maanden, doch het getal stijgt langzaam en blijft nog vèr ten achter bij het recordcijfer van 204 stoombooten bereikt in Mei ll.

Het olietransport van Maracaibo werkt nog niet met volle kracht. Dagelijks komen niet meer dan 2 of 3 tankbooten binnen.

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

Bij de eerst volgende verkiezing op Maandag 23 November voor drie leden van de KAMER VAN K. & N. alhier zijn aan de beurt van aftreding de Heeren: E. M. PENSO, C. S. GORSIRA J. P. E. ZN en JULIUS L. PENHA. Doch de Heer GORSIRA heeft bekend gemaakt dat hij niet meer als candidaat wenscht in aanmerking te komen.

De Nieuw-Zeeland booten.

Vermoedelijk wegens de langdurige staking van de havenarbeiders in Australië zijn in de laatste twee maanden de booten van *The New-Zealand Schipping Co.* niet meer zoo talrijk onze haven binnengekomen.

In de laatste week hebben zij echter hun reizen weer hervat, nu deze staking als geëindigd kan beschouwd worden.

Donderdag kwam het SS. *Remuera* komend van Southampton binnen met 607 passagiers aan boord bestemd voor Auckland, Nieuw-Zeeland en vertrok weer denzelfden dag via het Panamakanaal naar Australië.

Een billijk verzoek.

Het is altijd beter ongelukken te voorkomen dan ze te herstellen, wat dikwijls zelfs niet mogelijk is. JAN PAUL vraagt in zijn ingezonden stuk in dit nummer de cactussen der heggen op de scherpe hoeken der wegen wat lager af te kappen omdat ze het geheele uitzicht op de zijwegen belemmeren. Wij zouden nog wat verder willen gaan, en ook die hoeken zelfs geheel willen opruimen en afsnijden, zooals op zulk een voortreffelijke wijze bij *Morgenster* en elders reeds geschied is. Wij kunnen niet gelooven, dat de eigenaars dier gronden niet op dit punt toeschietelijk zouden zijn of hun medewerking niet zouden willen verleenen. Het gaat hier om de veiligheid van den weg.

Een nieuwe uitvinding op radio-gebied.

Den 9 Sept. is een nieuwe uitvinding op het gebied van de draadlooze bekend gemaakt.

Deze uitvinding stelt den luisteraar in staat, om programma 's te hooren, welke langs draadloos-telefonischen weg verspreid worden, door het gebruik maken van hoofdtelefoons, welke op geen enkele wijze aan het ontvanginstrument bevestigd zijn. De grondslagen, waarop deze uitvinding is gebaseerd, zullen naar gemeld wordt, uitgelegd worden, wanneer het apparaat de volgende week in het publiek wordt gedemonstreerd.

De dertigste geboortedag van Marconi's ontdekking van de draadlooze telegrafie wordt te Londen gevierd door het houden van een tentoonstelling.

Een lulichting.

De zoon van Doctor Hoogenstein was een deugniet op de school. Op zekeren dag deed de onderwijzer hem bij zich komen, en gaf hem eene strenge vermaning.

— Ik zal aan uw vader vragen om eens bij mij te komen! sprak hij eindelijk.

—Doe dat niet, zei de jongen.

—Ja zeker, hernam de onderwijzer. Ik zal het wel doen.

—Ge deed beter hem niet te roepen! herhaalde de jongen.

—Waarom?

—Omdat hij vijf gulden per visite vraagt, zei de jonge schelm.

BUITENLAND.

Schoolstrijd in de Ver. Staten.

In de twee laatste nummers van Augustus hebben wij in dit blad de *Schoolstrijd van Oregon* besproken.

De staat Oregon had een wet gemaakt, waarbij *alle* kinderen verplicht werden de openbare, godsdienstlooze scholen te bezoeken. Dat was een brutale aanslag op de gewetensvrijheid der burgers in zake hun onaantastbaar recht, om aan hun kinderen zulk een onderwijs te doen geven, als hun innigste overtuiging en Christelijke levensbeschouwing noodig oordeelde.

Niet alleen de katholieken, doch ook alle orthodoxe Protestanten en zelfs de Joden kwamen tegen deze wet in opstand.

En in hoogste instantie heeft het Opperste Gerechtshof te Washington die schoolwet van Oregon *onwettig* verklaard.

Kort geleden is in de Ver. Staten weer een nieuw schoolkwestie ter voordeele der Katholieken beslist.

De zaak heeft zich als volgt toegedragen:

In de Vereenigde Staten is de anti-katholieke partij al lang bezig om alle onderwijzersplaatsen in de openbare scholen uitsluitend voor protestantsche onderwijzers verkrijgbaar te stellen. De heer Henry Pierce heeft in de *Nation* van 29 April ll. den uitslag openbaar gemaakt van een onderzoek, dat hij heeft ingesteld bij de voornaamste onderwijzersplaatsingsbureaux in verschillende Staten, om te achterhalen hoever de partijdigheid der officieele schoolbesturen gaat tegenover Katholieken, Joden en andere niet-protestanten.

Hij bevond, dat vele directeuren van die bureaux de openbare school gewoon beschouwen als een speciefiek protestantsche school, waar dus katholieke onderwijskrachten evenmin thuis behooren als b.v. protestantsche leerkrachten op katholieke onderwijsinrichtingen; en dat die opvatting ook hoe langer hoe meer in praktijk wordt gebracht. Waarbij dan geheel uit het oog wordt verloren, dat volgens die opvatting de Katholieken niet gedwongen mogen worden om belasting te betalen voor zulke exclusief protestantsche scholen, terwijl zij toch hunne eigen katholieke scholen geheel uit hun particuliere middelen moeten bekostigen. Dat zou gaan lijken op belastingssteun aan een soort staatsgodsdienst.

De heer Pierce is tot de conclusie gekomen, dat men van de in verscheidene staten bestaande wet, die aan de schoolbesturen op straffe verbiedt, in de staatscholen eenig onderscheid te maken tusschen de onderwijzers op grond van hun godsdienst, meer bemerkt door overtreding dan door onderhouding.

In Colorado, waar de toestand nog erger is dan in eenigen Staat van het Oosten, hebben nu de „Knights of Columbus" aangekondigd, dat zij voortaan de katholieke onderwijzers zullen bijstaan om recht te krijgen. In Virginia heeft men al een rechterlijke uitspraak verkregen, die voor de Katholieken van groot belang is en verstrekkende gevolgen kan hebben. De zaak is deze.

Een zekere mejuffr. MADELINE KING, Katholiek, solliciteerde bij het bestuur der districtsschool van Grafton, West-Virginia, om daar geplaatst te worden. Zij ontving een aanvraagformulier om in te vullen, waarop een vraag voorkwam naar haar godsdienst. Zij zond het ingevuld terug aan den Superintendent der openbare scholen te Grafton en kreeg spoedig daarop een antwoord, gedateerd Grafton, W. Va., 27 Juni 1924 en onderteekend H. A. RICE, waarin woordelijk het volgende: „Ik meen u te moeten meedeelen, dat het al jaren de politiek is geweest van den Schoolraad, om in de openbare scholen van Grafton geen katholieke onderwijskrachten te werk te stellen. Om die reden zullen wij op uw aanzoek niet gunstig kunnen beschikken...."

Miss King liet het daar niet bij, maar diende met twee anderen een aanklacht in tegen den Schoolraad van Grafton en eischte, krachtens sectie 7 hoofdst, 7 van het Wetboek van W. Virginia, afzetting van den Schoolraad van Grafton wegens „ambtelijke misdraging, ongeschiktheid en plichtverzuim." Zij voerden nog aan, dat de bekklaagden art. 3 sectie 15 en art. 4 sectie 5 der Constitutie van den Staat W. Va. hadden overtreden.

Den 5den Juni ll. deed de arrondissementsrechter WARREN B. KITTLE te Grafton uitspraak in deze zaak. Wat het laatste punt betreft, citeerde rechter Kittle de aangevoerde plaats der Constitutie van den Staat, welke luidt: „Niemand .... kan worden lastig gevallen .... of te lijden hebben wegens zijn godsdienstige overtuiging of geloof.... en dat zal op generlei wijze.... verminderen of vermeerderen zijn burgelijke rechten en bekwaamheden....

Hierop doorgaande zeide de rechtbank: „Steunend op de aangehaalde bepalingen van dezen Staat verklaren eischers, dat aan Miss King een aanstelling in de openbare school van Grafton is geweigerd door den schoolraad om de enkele reden, dat zij het Katholieke Geloof belijdt; en dat de Constitutie den Raad verbiedt haar om die reden alleen uit te sluiten: en dat zulks te doen dus ambtelijke misdraging is van de zijde van den Raad."

Dit punt urgeerend zeide rechter KITTLE: „Nu verbiedt de Constitutie uitdrukkelijk, dat de wetgevende macht eenig onderzoek instelle naar den godsdienst, of eenig bijzonder voorrecht of privilegie toekenne aan eenige sekte of belijdenis. Kan dan een districtsschoolraad die macht wel uitoefenen?.... Die Raad kan niet het recht hebben, Katholieken of Protestanten uit te sluiten alleen omdat zij zulks zijn."

Zoo is hier papenhaat en sektegeest wees eens in botsing gekomen met den echten Amerikaanschen vrijheidsgeest en heeft het onderspit gedolven. De rechtbank verklaarde uitdrukkelijk, „dat er in den katholieken godsdienst niets is, waardoor hij voor de wet verschillend zou zijn van andere godsdiensten. Aan alle belijdenissen, inclusief de katholieke, zal de wet dezelfde bescherming verleenen." (Maar het teekent den toestand toch wel, dat zooiets daar nog gezegd moet worden, en dan als iets heel belangrijks wordt beschouwd!)

Eindelijk maakte de rechtbank nog uit, dat in dit geval de Schoolraad zijn recht, „om met oordeel des onderscheids te handelen", was te buiten gegaan, en stelde in overduidelijke termen het beginsel vast, dat, waar belasting wordt gevorderd, ook vertegenwoordiging moet zijn. De Katholieken betalen belasting voor de openbare school, dus kunnen zij er niet uitgesloten worden: „Er kan geen onderscheid gemaakt worden op grond van den godsdienst.... De openbare school wordt onderhouden door belastingsgelden, die ieder burger, zonder aanzien van zijn godsdienst of zijn gemis daarvan, verplicht wordt te betalen."

„America," waaraan wij 't bovenstaande ontleenden, verklaart ten slotte, dat de Katholieken in de Ver. Staten hun constitutioneele rechten zullen blijven opeischen; en dat zij, zoo dikwijls zij hun toevlucht nemen tot de Amerikaansche gerechtshoven om hulp tegen onwettige sabotage door anti-paapsch sectarisme, nooit teleurgesteld worden.